

СПРАВКА

**ЗА ОТРАЗЯВАНЕ НА ПОСТЬПИЛИТЕ ПРЕДЛОЖЕНИЯ ОТ ОБЩЕСТВЕНИТЕ КОНСУЛТАЦИИ НА ПРОЕКТА НА ПРАВИЛНИК ЗА
КОМИСИЯТА ПО АКАДЕМИЧНА ЕТИКА**

№	Организация/потребител /вкл. начина на получаване на предложението/	Бележки и предложения	Приети/ неприети	Мотиви
1.	доц. д-р Наталия Киселова, получено по електронна поща	<p>Във връзка с представените на обществено обсъждане проекти, представям кратко правно становище. Поради професионалните ми ангажименти в сферата на юридическото висше образование представените бележки естествено са насочени към професионално направление 3.6 Право.</p> <p>Проектът за изцяло нов Правилник за дейността на Комисията по академична етика е семпъл акт, който не ureжда нищо повече от онова, което ЗРАСРБ вече е уредил и възпроизвежда законови норми в подзаконов акт.</p> <p>Не е ясно Комисията постоянно действащ орган ли е или за всяка конкретна процедура се назначава ad hoc. От чл. 30а, ал. 1 на ЗРАСРБ може да се направи извод, че е постоянно действащ орган към министъра на образованието и науката, но нито има мандат Комисията, нито нейните членове. Изискванията към председателя и членовете на Комисията са много постни. Да са учени с образователна и научна степен "доктор" („представители“ на четирите области на науката - хуманитарни, природни, обществени и технически), които са хабилитирани лица, включени са в регистъра по чл. 2а от ЗРАСРБ и имат и най-малко 10 години професионален опит. За един от членовете има изискване да е правоспособен юрист. Редно е изискванията в Закона да важат за него (хабилитирано лице, притежаващо образователна и научна степен „доктор по право“, включено в Регистъра по чл. 2а от ЗРАСРБ и има и най-малко 10 години професионален опит като преподавател по право). Ако е достатъчно да е правоспособен юрист без научна кариера, може да се предполага, че юрист от общата или специализираната администрация на МОН ще получи допълнително служебно задължение в длъжностната си характеристика. Председателят е личен избор на министъра след като няма особени правила кой измежду предложените ще бъде назначен. Няма изискване за по-голям професионален опит или по-високи нравствени качества.</p> <p>Министърът на образованието и науката назначава със заповед за неопределен срок пет лица, които според мен трябва да са само български граждани.</p>	Не се приема	Бележките не съдържат конкретни предложения по проекта на правилник, а се отнасят до ЗРАСРБ.

<p>Предложениета за включване на членове на Комисията се правят до министъра на образованието и науката от висшите училища, научните организации, неправителствените организации на учените и от социалните партньори. Не е предвидено напр., че предложените учени трябва да се ползват с научен авторитет в съответната гилдия.</p> <p>Непълнота има и в уредбата на несъвместимост на правното положение на председател и на член на Комисията по академична етика. Освен, че е „несъвместимо със заемане на длъжностите ректор, заместник-ректор, декан и/или директор на филиал във висше училище, съответно председател, заместник-председател и директор на институт на Българската академия на науките и Селскостопанска академия“, следва да се посочи или друга научна организация, защото освен БАН и Селскостопанска академия в регистъра има още 18 такива.</p> <p>Препоръки могат да бъдат направени към правомощията на Комисията по академична етика към министъра на образованието и науката при извършване на проверки по смисъла на ЗРАСРБ. Изрично трябва да бъде посочено, че проверки Комисията прави за твърдяни нарушения на ЗРАСРБ и Правилника за неговото прилагане при провежданите процедури за присъждането на научни степени или за заемането на академични длъжности. Неяснота има и при сигнали за недостоверност на представените научни данни. Нормотворецът е могъл да използва като основание за проверка недостоверност на получени резултати от огласени проучвания, експерименти или други изследвания.</p> <p>Дейността на Комисията по академична етика е зависима изцяло от инициативата на министъра на образованието, защото той е едноличния орган, който преценя допустимостта на сигналите и за всеки сигнал ще следва да издаде изрична заповед. Така в чл. 4, ал. 2 от проекта за Правилник на дейността на Комисията по академична етика осъществява дейността си чрез проверки след възлагане от министъра на образованието и науката по негова инициатива или по сигнал на заинтересовано лице. А в чл. 8, ал. 1 е предвидено, че „Комисията по академична етика се събира на свое заседание след възлагане на проверка по същество със заповед на министъра на образованието и науката след постъпил сигнал по чл. 4, който е допустим или когато министърът на образованието и науката е образувал проверка по собствена инициатива“.</p> <p>Настрана могат да бъдат оставени такива неточности като липса на уредба как се реализира публичността в дейността на Комисията – сайт, открыти заседания или само публикуване на протоколите от заседанията на Комисията; „правомощия“ на членовете на Комисията по академична етика вместо „задължения“;</p>	<p>Не се приема</p> <p>Членовете на комисията се номинират съгласно изискванията на чл. 30а, ал. 4 от ЗРАСРБ.</p>
<p>Приема се частично</p> <p>Публичната дейност на комисията се осъществява по реда на чл. 5, ал. 1. В чл. 13 от правилника се</p>	

	<p>стандарти и обективни критерии.</p> <p>https://ec.europa.eu/research/index.cfm?pg=newsalert&year=2017&na=na-240317-1#</p>		
	<p>2. Не е дефинирана връзката между Комисията за академична етика към Министерство на образованието и науката и множеството комисии по академична етика, които съществуват към различните автономни висши учебни заведения, например в Тракийски университет гр. Стара Загора, УНСС и др.</p> <p>Не е дефинирана връзката и с други етични комисии според Закона за лекарствените продукти в сферата на хуманната медицина.</p>	Не се приема	<p>поведение при подбор на изследователи и Етичен кодекс.</p> <p>Комисията по академична етика се създава съгласно изискванията на ЗРАСРБ като орган към министъра на образованието и науката.</p>
	<p>3. В чл. (2) думите „по сигнал на заинтересовано лице“ да се замени с „по сигнали на граждани“ или тъй като е вече записано в закона да се отбележи, че се тълкува разширително или да се направи поправка на закона. Не може това да стане причина за отхвърляне на жалбата като недопустима по чл. 8 (1).</p> <p>Какво означава „заинтересовано лице“? Всеки гражданин е заинтересован от неетични научни работници и преподаватели. Когато четем учебници без библиография, което е просто смешно, че се случва все още в България, това е нарушение на Европейски и световно установени етични принципи и цялото общество е заинтересовано.</p> <p>В момента има няколко скандала в Швеция, Франция и др., които са сигнализирани от загрижени граждани, които не са пряко заинтересовани.</p> <p>4. Чл. 5. (1) Комисията ежегодно публично оповестява резултатите от дейността си.</p> <p>Този член е много общ и ежегоден отчет не е достатъчен в такива случаи.</p> <p>Решения на комисията (или някакъв вид съобщение), с които се установяват нарушения на етиката трябва да се публикуват.</p> <p>5. Към чл. 6</p> <p>Какъв е мандатът на членовете на тази комисия? Не може по такива сериозни теми като академична етика и в малка държава като нашата, членовете на комисията да имат неограничен мандат. В такива случай обикновено стандартният мандат е 2,5 години и максимум два мандата.</p> <p>6. Към чл. 8. (1) Комисията по академична етика се събира на свое заседание след възлагане на проверка по същество със заповед на министъра на образованието и науката след постъпил сигнал по чл. 4, който е допустим или когато министърът на образованието и науката е образувал проверка по собствена инициатива.</p> <p>Да се добави, че при отказ той трябва да бъде мотивиран. Мълчаливият отказ е</p>	Не се приема	<p>В чл. 30, ал. 2 на ЗРАСРБ е изрично посочено, че заинтересовано лице подава сигнал. В § 1, т. 21 е дадена легална дефиниция на „заинтересовано лице“.</p>
		Не се приема	<p>Комисията следва ежегодно да обобщава и отчита дейността си.</p>
		Не се приема	<p>ЗРАСРБ не предвиджа мандатност на комисията.</p>
		Не се приема	<p>Комисията по допустимост на сигнала съгласно чл. 30, ал. 5 от ЗРАСРБ се произнася с мотивирано становище.</p>

много често срещан в нашата администрацията и трябва да се избягва особено за много важни неща като академична етика. Такова задължение на администрацията да мотивира своите решения вече има в чл. 41 Право на добра администрация т. 2 в) от Хартата на основните права на Европейския съюз и ще бъде добре да се възприеме и в България.